

МАРДУС Н.Ю., проф., к.е.н., доц., НТУ «ХПІ»

ЧЕРНИШОВА Е.О., студент, НТУ «ХПІ»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА З ОБЛІКУ Й АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Становлення ринкової економіки України ставить завдання дослідження наукових засад ефективності правового регулювання, створення цілісної концепції подальшої демократизації суспільного життя та сталого економічного розвитку. Для розв'язання нагальних проблем виникає необхідність дослідження змісту та сутності такої ключової категорії теорії правового регулювання як облік та аудит доходів, витрат та фінансових результатів.

Саме правове регулювання виступає однією з головних функцій узгодження суспільних інтересів. Враховуючи необхідність розвитку українського законодавства, правове регулювання повинно стати міцним підґрунтям максимального уникнення потенційної конфліктності та стабільності суспільних відносин.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1].

Доходи та витрати господарської діяльності виступають складовими елементами для розрахунку фінансового результату. У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [1].

На даний момент існує ряд національних та міжнародних документів, які регламентують облік й аудит доходів, витрат та фінансових результатів. Нормативно-правова база з обліку й аудит доходів, витрат та фінансових результатів представлена в таблиці 1.

З таблиці 1 можемо зробити висновок, що немає єдиного методичного інструментарію, що по собі ускладнює облік й аудит доходів, витрат та фінансових результатів суб'єктів господарювання.

Таблиця 1 – Нормативно-правова база з обліку й аудиту доходів, витрат та фінансових результатів

Нормативний документ	Короткий зміст
1	2
Господарський кодекс України [2]	визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3]	визначає правові засоби регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
Порядок представлення фінансової звітності [4]	визначає порядок, загальні вимоги і строки представлення фінансової звітності юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1]	визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до признання і розкриття її елементів
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [5]	визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства і її розкриття у фінансовій звітності
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [6]	визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства і її розкриття у фінансовій звітності
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [7]	визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [8]	встановлює порядок відображення та зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності підприємствами
Наказ Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість [9]	розглядає порядок заповнення податкової декларації по податку на додану вартість та подання у податкову службу
Наказ Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [10]	визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності
Закон України Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [11]	визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) «Дохід» [12]	визначає обліковий підхід до доходу, який виникає в результаті певних типів операцій та подій
Міжнародні стандарти аудиту Міністерство фінансів України [13]	розроблено професійні вимоги до аудиту на міжнародному та соціальному рівні

Закінчення таблиці 1

1	2
Податковий кодекс [14]	регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [15]	встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім банків та бюджетних установ), незалежно від форм власності, організаційно-правових норм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій

Науковий аналіз правового регулювання українського законодавства надав можливість з'ясувати реальний стан досліджуваної проблеми. Соціально-економічні перетворення потребують перегляд ряду основних теоретичних положень щодо обліку й аудиту доходів, витрат та фінансових результатів.

Міжнародні стандарти зі свого боку узагальнюють досвід різних країн систем бухгалтерського обліку та звітності. Створення системного комплексу юридичних заходів є одним з найважливіших напрямків розвитку української правової системи в умовах становлення соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Список літератури:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Закон України від 07.02.2013, № 73. Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>;
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003, № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>;
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999, № 996-XIV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>;
4. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова від 28.02.2000, № 419. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>;
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». 29.11.1999, № 290. Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>;
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Закон України від 31.12.1999, № 318. Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>;

7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» від 28.12.2000, № 353. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>;
8. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ від 24.05.1995, № 88. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>;
9. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ від 28.01.2016, № 21. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>;
10. Наказ Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ від 31.01.2000, № 20. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>;
11. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017, № 2258-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>;
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід»: Закон України від 01.01.2012, 929_025. *Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text;
13. Міжнародні стандарти аудиту. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>;
14. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010, № 2755-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n166>;
15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 30.11.1999, № 291. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

Мардус, Н.Ю., Чернишова, Е.О. Нормативно-правова база з обліку й аудиту доходів, витрат та фінансових результатів / **Н.Ю. Мардус, Е.О. Чернишова** // Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ» за 2021 рік в 2 т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2021. Т. 1 : Труди XVIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2021» 7-9 грудня 2021 р. – 2021. С. 48-51

ФАЛЬЧЕНКО О.О., к.е.н., доц., НТУ «ХПІ»

ОРАЗБАЄВ І., студент, НТУ «ХПІ»

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Основні засоби – один з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Їх стан і ефективне використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств. Раціональне використання основних фондів сприяє поліпшенню всіх техніко-економічних показників, в тому числі збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виготовлення.

Одним з головним питань під час ведення бухгалтерського обліку основних засобів є їх своєчасне та правильне оцінювання, оскільки воно характеризує вартість капіталу підприємства, її